

SVARTE OKSER

Av Julian Garner

Trøndelag Teater 87 · 88

TEATRET

1937 50 ÅR 1987

TEATERLOFTET

SVARTE OKSER

av Julian Garner

Oversatt av Edvard Rønning

Regi:

Musikk:

Lys:

Masker og parykker:

Rita Abrahamsen

Henning Sommerro

Trygve Olsen

Ingeborg Hopshaug og Sissel Grønlie

De som er med:

Agnes:

Johannes:

Iversen:

Unn:

Karen Randers-Pehrson

Lasse Kolsrud

Lars Øyno

Janne Kokkin

Slåsskamp-instruksjon:

Inspisient:

Teknisk ansvarlig:

Rekvisitør:

Sufflør:

Lyd:

Foto fra prøvene:

Program:

Ansvarlig utgiver:

Morten Krogh

Hans Nordø

Nils Johan Aarbu

Erik Johansen

Bente Kavli

Jan-Emil Indergaard

Roar Øhlander

Sigurd Aarvig

Otto Homlung

Scenografien er resultat av et gruppearbeid.

Kulisser og kostymer er produsert i teatrets egne verksteder.
Fotografering og lydopptak under forestilling er ikke tillatt.

URPREMIÉRE 30. JANUAR 1988.

JULIAN GARNER

Forfatteren bak denne forestilling har aldri satt publikumsrekord med sine stykker. Likevel hører Julian Garner (31) med blant de mest spilte nye dramatikere på norske teatre. Siden «Stoppestedet» ble satt opp av Trøndelag Teater i 1981, har han fått seks nye skuespill fremført på norske scener: «Den gang nå», Trøndelag Teater -82, «En reisebeskrivelse av frem og tilbake», Lilith Frisk og Vilt -83, «Noas etterlatte/Chopsuey», Den Nationale Scene -85 og Det Norske Teatret -87. «Sult og perler», Studio Teater -84. «Dager blir så lange», Trøndelag Teater -86. Og nå — «Svarte okser».

Samtidig holder Julian kontakten med gamlelandet England og skriver bl.a. for BBC og Belgrade Theatre, Coventry.

Men spør du Julian om han nå kan roe seg ned som etablert dramatiker og føle at tilværelsen er sikret, er svaret et klart nei: — Jeg må fortsatt presse gjennom prosjekter på eget initiativ. Forskjellen fra tidligere er at jeg nå har folk som tror på meg. Det er et lite marked for ny dramatikker — jeg har vært heldig. Men markedet i Norge vokser, ikke minst takket være to teatre: Trøndelag Teater og Den Nationale Scene.

Den første ideen til «Svarte okser» ble unnfanget på en tur til Fosen i forbindelse med innstuderingen av «Dager blir så lange». På en øy traff Julian en eldre gårdsgutt som hadde vært pasient ved Reitgjerdet, og som deretter hadde arbeidet det meste av sitt liv på et gårdsbruk. En del av øya, der han bodde, har alltid vært beitemark for en bøling sterke, svarte okser. Julian ble fascinert av mannens historie. Samtidig ble de svarte oksene — som alle ble advart mot å gå for nær — stående i erindringen som et bilde på mektige *krefter* i og utenfor oss.

Utover vinteren 86/87 begynte Julian å arbeide på et prosjekt sammen med sin kone og mangeårige samarbeidspartner, instruktør Rita Abrahamsen, og skuespillerne Janne Kokkin og Lasse Kolsrud. Sammen prøvde

de å utarbeide et nytt skuespill for fremføring på Trøndelag Teater. «Svarte okser» - ideen ble hilst velkommen av alle, og Julian skrev stykket bitvis under stadig kritikk og forslag fra gruppa. Lars Øyno kom med i samarbeidet etterhvert, og til sist ble Karen Randers-Pehrson med.

— En lærerik og tøff arbeidsprosess, sier Julian om dette. — Stykket er ikke noe gruppearbeid i vanlig forstand. Alle har vært med på å diskutere det, og alle har drøftet de forskjellige personene som er med. Men det er jeg som har bestemt hva som skulle skrives.

I fjor gav Solum Forlag ut fem av Julians skuespill i bokform. (Julian Garner: «Fem skuespill». Oslo 1987.) I introduksjonen reflekterer Julian over journalistenes jakt etter kvikke formuleringer, slik han har opplevd pressekonferansene der de nye stykkene hans er blitt presentert. Pressen ønsker seg alltid en kvikk og grei «story» — et ønske han har vanskelig for å etterkomme: «... Så snart jeg begynner å snakke, er jeg pinlig klar over at en hvilken som helst forklaring jeg måtte komme med kun er delvis fyldestgjørende...»

Skal Julian si noe om hvordan stykkene hans skal oppfattes, vil han først og fremst slå fast at de er ment å gi *mange* og *ulike* assosiasjoner, og ikke bare peke i en bestemt retning. Tvetydigheter og motsigelser er mer interessante enn førstesideoppslag og dagsaktuelle emner. Julian viser til filmkunstneren Tarkovski, som en gang uttalte at han avskydde *temaer* som pesten.

— Det er ikke noe mål for meg å være aktuell. Jeg mener ikke at teater ikke *kan* være det, men at teater bør gå i dybden — og få folk til å oppleve mangfoldigheten i en sak, sier dramatikeren bak «Svarte okser».

Med det ønsker vi velkommen til Teaterloftet!

S. Aa.

